

АНГЛОМОВНЕ НАВЧАННЯ В ХНМУ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ
LI навчально-методичної конференції ХНМУ

Харків
ХНМУ
2018

представити схеми, діаграми, таблиці, окремі тези, що є основою для подальшого вивчення клінічних дисциплін в ході професійної підготовки.

Календарно-тематичний план навчального процесу вимагає проведення практичних занять до викладення лекційного матеріалу, тому посилена увага приділяється організаційній структурі занять, зокрема виділенню певного часу на обговорення теоретичних питань, що сприятиме кращому запам'ятовуванню та логічному відтворенню матеріалу в ході виконання практичної роботи та розв'язання ситуаційних і типових задач. На цьому етапі важливого значення набувають наочні засоби навчання, використання мультимедійної техніки, що сприятиме більш повному засвоєнню та систематизації навчального матеріалу.

Кафедра дитячих інфекційних хвороб систематично проводить позааудиторну роботу зі студентами – надаються консультації, додаткові заняття. Деякі іноземні студенти залучаються до участі у роботі студентського наукового гуртка. Отже, можливі шляхи удосконалення процесу підготовки іноземних громадян і підвищення якості навчання в цілому полягають у поєднанні теоретичних знань з їх практичним застосуванням, активне впровадження у навчальний процес сучасних інформаційних технологій, забезпеченні спадкоємності між теоретичними і клінічними дисциплінами протягом усього навчання.

Література:

1. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / за ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 383 с.
2. Психолого-педагогічні проблеми удосконалення навчального процесу / І.К. Попеску, А.В. Магльований, І.В. Бесклубенко, І.М. Фостяк. – Львів, 1998. – 59 с.
3. Буряк В. Керування самостійною роботою студентів / В. Буряк // Ви-ща школа. – 2001. – № 4–5. – С.48–53.
4. Дубінін С.І. Особливості викладання медичної біології іноземним студентам за кредитно-модульною системою : матеріали наук.-практ. конф. ["Європейський вибір – невід'ємна складова розвитку вищої медичної освіти України"] / С.І. Дубінін, А.В. Ваценко, В.О. Пілюгін. – Полтава, 2013. – С. 48–50.
5. Манаева Г. Адаптация иностранных студентов к новой социокультурной и образовательной среде и роль воспитательной работы в решении проблемы : матеріали VII Міжнародної наук.-практ. конференції ["Науково-методичні проблеми мовної підготовки іноземних студентів"] / Г. Манаева, І. Новикова, Н. Куйда. – Київ, 2014. – С. 85–86.

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ДІЛОВИХ ІГОР НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ В АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ ХНМУ

Лисенко Н.Г.

Ділові ігри, як і методи "мозкового штурму", "круглого столу", "дерева рішень" і кейс-методи, широко використовуються в інтерактивному навчанні, у якому всі учасники освітнього процесу взаємодіють для обміну інформацією, спільного вирішення проблем і моделювання ситуацій [1, 3]. В ігрових методах учасники отримують певні ролі і поводяться відповідно до них. Ділові ігри дають змогу зняти протиріччя між абстрактним характером навчального предмета й реальним характером професійної діяльності [2]. Емоційний

підйом унаслідок групової роботи допомагає студентам краще зрозуміти і засвоїти матеріал заняття, поліпшити практичні та комунікативні навички, а також розвинути навички критичного мислення й поведінки в проблемних і непередбачуваних ситуаціях, з якими неодмінно доведеться зіткнутися майбутнім фахівцям у сфері охорони здоров'я. Використання ділових ігор дає змогу продемонструвати й відтренувати навички, а також попередити можливі типові помилки. При вивченні медичної біології доцільно проводити ділові ігри згідно зі сценаріями аналізу клінічних випадків.

У зв'язку з цим, метою був аналіз ефективності застосування ділових ігор "Лабораторний експеримент", "Аналіз родоходів" і "Клінічні випадки" у групах англomовних студентів, які навчаються за спеціальністю "Медицина".

Ділова гра "Лабораторний експеримент" відповідала сценарію "Навчання на основі досвіду". Ця гра проводилася на практичному занятті за темою "Зчеплене успадкування". Крім вивчення теоретичного матеріалу, названа ділова гра спрямована на тренування навичок колективної роботи, спільного обговорення й презентації отриманих результатів. Оскільки відкриття зчепленого успадкування та картування генів пов'язано з експериментальною роботою на плодових мушках *Drosophila melanogaster* і статистичним аналізом великих вибірок, студентам було запропоновано відтворити один з експериментів в імітаційній лабораторії. Для цього студенти використовували сайт, що дає змогу моделювати процес схрещування мух з різними мутаціями. Студенти були розподілені за групами (3–4 людини), кожна з яких отримувала список мутацій. Кожен студент аналізував пару мутацій. Після проведення ряду аналітичних схрещувань і статистичного аналізу результатів студенти кожної групи узагальнювали отримані дані для окремих мутацій і склали генетичні карти хромосом. Кожна група пояснювала хід експериментів й обґрунтовувала запропоновану ними генетичну карту. Студенти, які брали участь у цій діловій грі, згодом продемонстрували більш глибоке розуміння цієї теми і зростання успішності при вивченні подальших тем.

Ділова гра "Аналіз родоходів" є варіантом контекстного навчання, орієнтованого на виявлення зв'язків між конкретними знаннями і його застосуванням. Кожен студент повинен підготувати розподіл кількох фенотипічних ознак (колір очей, колір волосся, форма вух, довжина пальців щодо долоні, група крові) у своїй родині (із залученням тільки доступних для вимірювання даних) й охарактеризувати кожну ознаку у вигляді родоходу. Після цього студенти спільно проводили аналіз родоходів, визначаючи успадкування певної ознаки (в окремих родинах), тип успадкування, пенетрантність/експресивність і ступінь зчеплення ознак (для сукупної вибірки). Названий метод застосовувався в рамках заняття "Мінливість, її форми та прояви. Основи медичної генетики. Методи вивчення спадковості людини".

Метод "Клінічні випадки" спрямований на аналіз реальних ситуацій і пошук оптимальних варіантів їх вирішення. Ця гра використовувалася на заняттях "Молекулярні хвороби. Біохімічний метод і ДНК-діагностика" і "Хромосомні хвороби. Цитогенетичний метод їх діагностики". За сценарієм до студентів-лікарів звертався пацієнт з характерною клінічною картиною захворювання, яке медик мав діагностувати. У діловій грі було використано достатню для встановлення діагнозу інформацію, а також

фотографії пацієнтів із захворюваннями, наявні у вільному доступі в інтернеті.

Студенти-лікарі активно брали участь в обговоренні, пропонуючи методи діагностики, що дають змогу точно діагностувати захворювання з подібною клінічною картиною, однак вимагають різних терапевтичних підходів.

Висновки. Ділова гра урізноманітнює навчальний процес, посилює інтерес до вивчення дисципліни, підвищує ступінь засвоєння навчального матеріалу, розвиває вміння й навички працювати в команді, продуктивне мислення, увагу, пам'ять, уміння аргументувати і відстоювати свою точку зору. Гра дає змогу кожному виявити індивідуальні здібності, що є задоволенням потреби в самореалізації.

Література:

1. Василенко В.Г. Игровые методы проведения учебных занятий в высшей школе / В.Г. Василенко // Вестник РМТ. – 2014. – № 1 (10). – С. 84–94.

2. Применение интерактивных методов в образовательном процессе высшей школы / [Е.Л. Дмитриева, О.А. Тиняков, Е.Н. Бурдастых, Н.С. Малышева] // Ученые записки : электронный научный журнал Курского государственного университета. – 2014. – № 1 (29). – С. 11–21.

3. Сіренко Ю.І. Застосування ділової гри як інноваційного методу навчання студентів економічних спеціальностей у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс] / Ю.І. Сіренко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 5. – С.594-597. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/122.pdf> (дата звернення 03.01.2018 р.). – назва з екрана.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНИХ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ХІРУРГІЇ

Лупальцов В. І., Вандер К.О.

Постановка проблеми і аналіз матеріалів публікацій. Навчання практичним навичкам іноземних студентів на клінічних кафедрах пов'язане з цілим рядом труднощів і особливостей. Тим більше, це стосується іноземних студентів, що не володіють українською або російською мовами, тобто мовами спілкування з пацієнтами і ведення медичної документації в Україні.

Більшість латинських і англійських термінів, незважаючи на загальне походження, відрізняються за вимовою, а багато російськомовних і англо-мовних термінів відрізняються і за сенсом. Викладач і студенти повинні знати велику кількість синонімів слів, щоб бути активними в діалозі [1, 2, 4, 5, 6, 7].

Існують також чималі відмінності друкованих видань англійською мовою від російськомовних підручників вітчизняних авторів за детальністю і характером викладу [1, 2, 4].

Позитивним прикладом підручника з хірургії, що написаний із сполученням англійської і російської термінології і лексики, є монографія В.І. Лупальцова і В.М. Лісового, яку було видано в 2017 р. [3].

Важливе значення має і значна різниця культур іноземних студентів і пацієнтів, що в сукупності з мовним бар'єром і специфікою медичних понять вносить додаткові труднощі при спілкуванні студентів з пацієнтами,